

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 1092
Ημερομ. Κατάθεσης: 14/2/2025

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Π. ΔΑΒΑΚΗΣ
Βουλευτής Λακωνίας
Νέας Δημοκρατίας

7/2/2025

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ: Την υπουργό Πολιτισμού
ΘΕΜΑ: Επιστολή του Διοικητικού Συμβουλίου του Εξωραϊστικού και Εκπολιτιστικού Συλλόγου των Απανταχού Πολυαραβιτών «Η Κοίμηση της Θεοτόκου» που ζητούν από το Υπουργείο Πολιτισμού την επίσπευση εγκρίσεως της μελέτης και της δαπάνης για την αποκατάσταση της στέγης του Ι.Ν. Αγίου Κωνσταντίνου του Πολυαράβου που κατεστράφη από την πυρκαγιά της 5^{ης} Αυγούστου του 2021.

Καταθέτω ως Αναφορά προς την υπουργό Πολιτισμού την Επιστολή του Διοικητικού Συμβουλίου του Εξωραϊστικού και Εκπολιτιστικού Συλλόγου των Απανταχού Πολυαραβιτών «Η Κοίμηση της Θεοτόκου» που ζητούν από το Υπουργείο Πολιτισμού την επίσπευση εγκρίσεως της μελέτης και της δαπάνης για την αποκατάσταση της στέγης του Ι.Ν. Αγίου Κωνσταντίνου του Πολυαράβου που κατεστράφη από την πυρκαγιά της 5^{ης} Αυγούστου του 2021, που μου έχει κοινοποιηθεί και παρακαλώ θερμά για τις δικές σας ενέργειες.

Ο αναφέρων βουλευτής

Αθανάσιος Π. Δαβάκης
Βουλευτής Λακωνίας Ν.Δ.

**ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΟΛΥΑΡΑΒΙΤΩΝ
«Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ»
Εμμ. Μπενάκη αρ. 3, 8ος όροφος**

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2025

Αξιότιμε κ. Βουλευτά,

Σας ευχαριστώ για τις ευχές σας για τις εορτές των Χριστουγέννων και του νέου έτους και αντεύχομαι σε εσάς και την οικογένειά σας ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ.

Με την ευκαιρία θα ήθελα να σας παρακαλέσω να εκδηλώσετε το ενδιαφέρον σας προς το Υπουργείο Πολιτισμού για την επίσηυση εγκρίσεως της μελέτης και της δαπάνης για την αποκατάσταση της στέγης του Ιερού Ναού Αγίου Κωνσταντίνου του Πολυαράβου, η οποία κατεστράφη από την πυρκαγιά της 5ης Αυγούστου 2021.

Αρμοδία για το ζήτημα είναι η Εφορία Αρχαιοτήτων Λακωνίας (ΕΦΑΛΑΚ), με την οποία είμαστε σε συνεχή επικοινωνία.

Γνωρίζουμε ότι έχουν γίνει σχετικές μελέτες και έχουν υποβληθεί στο Υπουργείο Πολιτισμού από διετίας (επισυναπτόμενο - Σχετ. 1), χωρίς όμως να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία εγκρίσεώς τους.

Τελευταία ενέργειά μας είναι η από 18-9-2024 αίτησή μας (επισυναπτόμενη - Σχετ. 2) προς την Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού, με την οποία ζητήσαμε τον διαχωρισμό και την έγκριση της μελέτης που αφορά τον Ιερό Ναό του Αγίου Κωνσταντίνου του Πολυαράβου, από τις άλλες συναφείς μελέτες, λόγω των αυξημένων κινδύνων καταρρεύσεως του εν λόγω Ιερού Ναού λόγω των βροχών και κυρίως των ριπαίων ανέμων.

Γνωρίζουμε την αγάπη σας για τον Πολυάραβο. Πιστεύουμε ότι η παρέμβασή σας προς το Υπουργείο Πολιτισμού θα βοηθήσει την έγκριση της σχετικής μελέτης και της απαραίτητης δαπάνης, ώστε να ξεκινήσουν οι εργασίες και να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι το θέρους του έτους 2026, κατά το οποίο συμπληρώνονται 200 χρόνια από την ιστορική Μάχη και είναι αυτονόητο ότι πάντα θα αναγνωρίζουμε την όποια βοήθειά σας.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Τζανάκος Ανστάσιος
Αντιστράτηγος εα

**ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΠΟΛΥΑΡΑΒΙΤΩΝ
«Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ»
Εμμ. Μπενάκη αρ. 3, 8ος όροφος**

Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2024

Προς την Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

- α)** Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
- β)** Γενικό Γραμματέα Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Κυρία/Κύριε Διευθυντή

Ο εξωραϊστικός και Εκπολιτιστικός Σύλλογος των Απανταχού Πολυαραβιτών, του οποίου έχω την τιμή να είμαι σήμερα Πρόεδρος, από της προ 35ετίας ιδρύσεως του έχει κύριον σκοπό την διατήρηση της ιστορίας του συνυφασμένης με την γνωστή ως τριήμερη «Μάχη του Πολυαράβου» της 26ης/28ης Αυγούστου 1826.

Κατ'αυτην οι Πολυαραβίτες ως νέοι Σπαρτιάτες αντιμετώπισαν επιτυχώς και κατατρόπωσαν την μέχρι τότε αήττητη στρατιά του Τουρκοαιγυπτίου Πρίγκηπα ΙΜΠΡΑΗΜ του οποίου αποκλειστικός σκοπός ήταν η κατάληψη της Ελεύθερης και Μαχόμενης Μάνης για να μπορεί η Υψηλή Πύλη να ισχυρίζεται προς την Ευρώπη ότι η Επανάσταση των Ελλήνων κατεπνίγη και δεν υπάρχει πλέον.

Στους σκοπούς του Συλλόγου μας περιλαμβάνεται και η διατήρηση της αυθεντικότητας των πύργων-σπιτιών και των Ναών του χωριού. Στα πλαίσια αυτά προ 20ετίας με δαπάνη μας και με τη βοήθεια της τότε Κοινότητα Σιδηροκάστρου και με πολυήμερη εργασία μαστόρων μελών του Συλλόγου είχαμε επισκευάσει την κατεστραμμένη σκέπη του Ιερού Ναού του Αγίου Κωνσταντίνου που βρίσκεται στο κέντρο του χωριού. Παράλληλα αναζητούσαμε τρόπο επισκευής του κτιρίου και είχαμε ζητήσει γι' αυτό τη βοήθεια διαφόρων ειδικών, την οποία δεν προλάβαμε να πραγματοποιήσουμε.

Έτσι μας πρόλαβε η πυρκαγιά της 5ης Αυγούστου 2021 η οποία μεταξύ των άλλων κατέστρεψε τμήμα της σκεπής του παραπάνω Ιερού Ναού. Ως ήτο φυσικό

επελήφθη του ζητήματος αυτού η Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Υπηρεσίας αυτής διεπίστωσαν την καταστροφή της σκεπής από την πυρκαγιά αλλά παρατήρησαν και τις ρωγμές στους τοίχους του Ναού και εξ όσων γνωρίζουμε βεβαίωσαν την ύπαρξη των ρωγμών αυτών στη συνταχθείσα σχετική μελέτη.

Έχουμε τρία χρόνια να λειτουργήσουμε τον Ναό αυτό λόγω φόβου τραυματισμού κάποιου εκκλησιαζόμενου αλλά κυρίως τρέμουμε στην σκέψη κατάρρευσης του Ναού αυτού που έχει αντέξει Αιώνες και συνεχίζει να κοσμεί το χωριό μας και κατά την λειτουργία του προσελκύει πλήθος πιστών από την γύρω περιοχή.

Παρακολουθώντας λοιπόν το ζήτημα της επισκευής του γνωρίζουμε ότι ο σχετικός φάκελος έχει υποβληθεί από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Λακωνίας προς την Υπηρεσία σας με το

.....

και αναμένεται η έγκριση της σχετικής δαπάνης προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι σχετικές εργασίες συντηρήσεως του Ναού αυτού.

Λόγω της επισφαλούς κατάστασης του κτιρίου (ιδίως χωρίς μέρος της σκεπής του), της θέσης του χωριού στην κορυφή λόφου και των έντονων καιρικών φαινομένων, ιδιαίτερα δε των πολύ δυνατών ριπαίων ανέμων υπάρχει μεγάλος κίνδυνος καταρρεύσεις του Ναού αυτού. Θεωρούμε συνεπώς λίαν επιτακτική την επίσπευση ενάρξεως των σχετικών εργασιών.

Παρακαλούμε κατόπιν αυτών να διαχωρίσετε τη μελέτη που αφορά τον Ιερό Ναό του Αγίου Κωνσταντίνου του Πολυαράβου από το σύνολο των λοιπών σχετικών μελετών και να προβείτε στην κατά το δυνατόν ταχεία έγκριση της δαπάνης επισκευής του Ναού αυτού λόγω σοβαρότατων κινδύνων καταρρεύσεως του.

Επισυνάπτουμε σειρά πρόσφατων φωτογραφιών από τις οποίες φαίνεται η επιδείνωση της κατάστασης του Μνημείου αυτού.

Προκαταβολικώς ευχαριστούμε

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

Τζανάκος Αναστάσιος

Η Γενική Γραμματέας

Δριβάκου Νίκη

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ &
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ
ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Σπάρτη, 20/12/2023

Α. Π.: 501922

Απάντηση στο έγγραφο: 501922

Ταχ. Δ/ση: Αησιλάου 59
231 00 ΣΠΑΡΤΗ
Πληροφορίες: Ε. Ελευθερίου
Τηλ.: 2731025363, 2731028503
E-mail: efalak@culture.gr

ΠΡΟΣ: Εξωραϊστικό και Εκπολιτιστικό
Σύλλογο Απανταχού Πολυαραβιτών
Διά του προέδρου του Δ.Σ.
κ. Αναστασίου Τζανάκου

ΘΕΜΑ: Σχετικά με ενέργειες της ΕΦΑΛΑΚ για
την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν
στον ναό του Αγίου Κωνσταντίνου Πολυαράβου,
Τ.Κ. Σιδηροκάστρου, Δ.Ε. Γυθείου, Δ. Αν. Μάνης,
Π.Ε. Λακωνίας από τις πυρκαγιές του
Αυγούστου 2021

ΚΟΙΝ.: 1. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ
2. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΜΤΕ
3. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ
4. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΜΤΕ/ΔΑΒΜΜ
5. Ιερά Μητρόπολη Μάνης
info@im-manis.gr
6. Δήμο Ανατολικής Μάνης
dimarxos@1315.syzefxis.gov.gr

Σε απάντηση του από 20.10.2023 αιτήματος που απευθύνετε στην Υπηρεσία μας μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (υπ' αρ. πρωτ. 501922/23.10.2023.10.2021) και το οποίο αφορά στο θέμα, σας κάνουμε γνωστά τα ακόλουθα:

Μετά τις πυρκαγιές του Αυγούστου 2021 που έπληξαν περιοχές της Δημοτικής Ενότητας Γυθείου, Δήμου Ανατολικής Μάνης, Π.Ε. Λακωνίας, η Εφορεία προχώρησε άμεσα στην καταγραφή των προβλημάτων στα πυρόπληκτα μνημεία, μεταξύ των οποίων ο ναός του Αγίου Κωνσταντίνου στον παλαιό οικισμό του Πολυάραβου (αυτοψία και καταγραφή στις 10.9.2021) και ενημερώθηκε σχετικά η κεντρική Υπηρεσία του ΥΠΠΟΑ (σχετ. το υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/482665/18.10.2021 έγγραφο της ΕΦΑΛΑΚ). Παράλληλα, με το υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/509681/27.10.2021 έγγραφό της προς τον Σύλλογό σας χορήγησε έγκριση για την υλοποίηση εργασιών καθαρισμού από προϊόντα κατάρρευσης των στεγών και προσωρινής κάλυψης των τοιχοποιιών ή/και της στέγης του ναού για τον ευπρεπισμό και κατ' επέκταση την προστασία του κατά τη χειμερινή περίοδο και τη διευκόλυνση των μελλοντικών εργασιών.

Ακολουθώντας, μετά την ένταξη στο Επιχειρησιακό Σχέδιο του έτους 2022 και την εξασφάλιση της σχετικής έγκρισης και πίστωσης για τη σύνταξη των αναγκαίων μελετών, εκδόθηκε η υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟΑ/217171/20.06.2022 Υπουργική Απόφαση (ΨΛ14653Π4-ΡΞΥ) σχετικά με έγκριση εκτέλεσης απολογιστικά και με αυτεπιστασία από την Εφορεία των εργασιών α) «Σύνταξη αρχιτεκτονικής αποτύπωσης – τεχνικής έκθεσης» και β) «Σύνταξη τεχνικής έκθεσης – στατικής εκτίμησης», σε εφαρμογή της οποίας η Εφορεία ανέθεσε την εκπόνηση των ως άνω μελετών, με στόχο τον εντοπισμό των κρίσιμων δομικών περιοχών των μνημείων και τη διατύπωση δέσμης μέτρων ή/και μεθοδολογιών επεμβάσεως για την άρση των επικινδυνοτήτων και την εν γένει βελτίωση της δομητικής τους συμπεριφοράς, ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή άμεσων σωστικών μέτρων.

Η αρχιτεκτονική αποτύπωση-τεχνική έκθεση και η τεχνική έκθεση-στατική εκτίμηση συντάχθηκαν σε συνεργασία και με την εποπτεία της Εφορείας και περιλαμβάνουν προτάσεις άμεσων μέτρων/άρσης επειγουσών ετοιμορροπικών καθώς και μελλοντικών μέτρων για την περαιτέρω προστασία, προβολή και ανάδειξη των μνημείων, αφού προηγηθεί η εκπόνηση σχετικών μελετών. Η Εφορεία διαβίβασε αρμοδίως τις εν λόγω τεχνικές εκθέσεις στις Κεντρικές Διευθύνσεις του Υπουργείου Πολιτισμού (Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων και Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων) με το υπ' αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/461828/29.9.2023 έγγραφό της, ζητώντας τις απόψεις τους, ώστε εν συνεχεία αυτές να διαβιβαστούν στο Τοπικό Συμβούλιο Μνημείων Πελοποννήσου για τα περαιτέρω. Τέλος, πρόσφατα η Εφορεία ενημέρωσε για τις ανωτέρω ενέργειές της την Ι. Μητρόπολη Μάνης και τον Δήμο Ανατ. Μάνης, στο πλαίσιο των κοινών ενεργειών για την προστασία των μνημείων της περιοχής.

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΝΤΟΥ
ΠΕ Αρχαιολόγων